

Christelijke identiteit

De existentiële vraag 'Wie ben ik?' is de basis van de zoektocht naar onze identiteit. Over het brede begrip identiteit is heel veel te zeggen en daarom zet ik een paar definities op een rij:

- Identiteit is het geheel aan kenmerken en eigenschappen dat een persoon uniek herkenbaar maakt in wisselende contexten en situaties.
- Identiteit: eigenheid, personaliteit, persoonlijkheid. (Van Dale)
- Identiteit organiseert zich rondom een in samenhang vastgelegd punt. (W. Veenbaas)

Bron: Passe-partout, pagina 333-335, Phoenix Opleidingen Utrecht (2019)

Er zijn verschillende soorten van het begrip identiteit te onderscheiden, zoals persoonlijke, genetische, sociale, culturele en nationale identiteit. (Wikipedia)

Elk mens scheidt in zijn leven verschillende identiteiten, afhankelijk van de levensfase waar hij zich in bevindt. Zo ben ik niet meer dezelfde dochter die ik was toen ik zeven was. In het veranderen dan facetten in onze identiteit veranderen ook verhoudingen tot anderen. Eén van onze identiteiten kan een religieuze identiteit zijn.

Je hebt mijn site waarschijnlijk gevonden via een bekende of door te googelen. Er is een aantal pagina's die naar mij leiden zoals bijvoorbeeld ABvC, Trustoo, Dogmavrij, Religietraumasynsdroom (RTS) en ook Ik zoek christelijke hulp (IZCH). Dit artikel heb ik geschreven om 'goedgekeurd' te worden door IZCH en het keurmerk christelijke hulpverlener te krijgen. Daarvoor is het verplicht om op mijn site te zetten dat ik werk vanuit een christelijke identiteit. Als ik dat niet doe, vervalt mijn keurmerk. Ik wil zelf ook graag op de site van IZCH vermeld blijven staan omdat ik zo vastgelopen christenen kan blijven begeleiden op hun weg in het leven. Identiteit gaat over wie we zijn, niet over wat we doen of wat we vinden of geloven. Het is een zo groot thema dat de essentie meer aandacht verdient dan een paar zinnen op mijn site.

Zelf ben ik geen voorstander van het vermelden dat ik christen. Ik zie mezelf bovenal als mens. Ik schrijf op mijn site immers ook niet dat ik Nederlander ben of boer, ik maak geen melding over mijn politieke kleur en ook aan mijn seksuele gerichtheid besteed ik geen aandacht. Daarom zeg ik ook bij voorkeur niets over geloven en mijn religieuze gerichtheid. In mijn optiek ligt daarmee het gevaar van buitensluiting op de loer. Immers, als een moslim of atheïst mijn site bezoekt hoop ik niet dat ze op grond van deze tekst op zoek gaan naar een andere hulpverlener. Buitensluiting heeft een tweezijdig karakter; de ander wordt buitengesloten als ik mezelf in een vakje plaats of ik word buitengesloten omdat de ander mogelijk het idee heeft dat ik niet zijn taal spreek.

Krachtiger dan over mezelf te zeggen dat ik christen ben of vanuit een christelijke identiteit werk, zijn de reviews die mensen over mij schreven. Of door te googelen op mijn naam te ontdekken wat ik deed en doe en hoe dat uitwerkt in levens van anderen. In mijn praktijk help ik mensen in de breedste zin van het woord, waar dat in mijn vermogen ligt. Mijn eigen tegenslagen en ervaringen in het leven en mijn persoonlijke ontwikkeling daarin, maken me een professioneel begeleider die duurzame veranderingen boekt. Niet het feit dat ik christen ben.

Maar goed, voor de goede zaak -vermelding op de site van IZCH - moet ik er dan toch aan geloven ☺

Kind

Toen ik nog een kind was sprak ik als een kind, voelde ik als een kind en geloofde ik als een kind. Wat mijn ouders zeiden was waar en wat zij mij vertelden over God en Jezus kwam overeen met hetgeen ik over hen hoorde op de School met de Bijbel en in de Gereformeerde kerk. God woonde in de hemel, ver weg. Hij hield mij van bovenaf in de gaten en wist -net als Sinterklaas- alles over mij. De nadruk lag op een God die mij bespiede en controleerde.

Rond mijn twaalfde werd ik door mijn vader voor het eerst meegenomen naar een pinkstergemeente. Hij was al een tijdje op zoek naar meer inspiratie en vond deze in de charismatische hoek. Ik was onder de indruk van deze nieuwe vorm van geloofsbeleving omdat er vrolijke liederen gezongen werden, er geklapt werd en er openlijk met individuele mensen gebeden werd. In deze tijd leerde ik nieuwe dingen, dat God een persoonlijke God was met wie je een actieve relatie kon aangaan. Ik was een kind en geloofde nog steeds als een kind maar anders dan in mijn jongere jaren. De nadruk lag op een God die ons liefheeft maar daaronder lag ook de boodschap dat je hem moest gehoorzamen en dus een aantal belangrijke regels in acht moest nemen. Zo moest je je met je volle verstand - dus volwassen - laten dopen en je moest zorgen dat je de Heilige Geest ontving. Zonder die Heilige Geest zou je het niet redden in het leven.

Puber

Vanaf mijn achttiende ging ik naar de kerk omdat ik anders naar de hel zou gaan en omdat ik bang was mijn ouders teleur te stellen. Het was voor mij belangrijk me aan de aangeleerde regels van God en die van mijn ouders te houden. In gesprekken met anderen over God en Jezus kwamen uit mijn mond als vanzelf de overtuigingen die ik tot dusver voor waar had aangenomen. Ik geloofde als een kind.

Ik ging van mijn 18^e tot mijn 25ste zelden naar de kerk en was eigenlijk niet bezig met geloof. Mijn geweten begon echter te knagen en voelde ik me schuldig. Als ik al naar de kerk ging, ging ik uit loyaliteit naar mijn ouders en om hen rustig te houden. Mijn verstand zei me dat, als ik kinderen wilde, ik de Bijbelverhalen als erfgoed en ook het christen-zijn aan hen mee wilde geven omdat niet geloven me nogal kaal en leeg toeleek. Eigenlijk was ik ook bang om niet te geloven in God en het geloof niet door te geven. Wat nou als God bestond en ik niet in de hemel kwam? Wat als ik het niet goed deed en dus 'afgekeurd' werd?

Dus begon ik rond mijn 26ste weer naar de kerk te gaan en in 1999 liet ik me, op Vaderdag notabene, dopen. Gehoorzaam aan twee vaders dacht ik, aan God en aan papa. Ze konden tevreden over me zijn want ik voldeed aan het beeld dat me was bijgebracht in mijn jeugd vanuit zowel gezin, school en kerk.

In de jaren die volgden was ik actief in de pinkstergemeente en op zondag nam ik onze drie dochters mee. Ik werd er diaken, zette o.a. een cursus 'Gaven en Talenten' op en gaf intern leiderschapstrainingen. Zo 'groeide ik in geloof', of ... was het zo dat ik steeds meer voldeed aan hoe ik geleerd had dat het hoorde? Ondertussen werkte ik me uit de naad in verschillende rollen als moeder, echtgenote, dochter, zus, consultant, trainer, evangelist, goede buur, verre vriend, en zo kan ik nog wel even doorgaan.

Volwassen

Op een gegeven moment stortte ik in. Rond mijn 32ste voelde ik al wel dat het er aan kwam maar ik kon door stug door te gaan mijn verstand op nul zetten. Gelukkig stortte ik in, logisch ook kan ik met de kennis van nu be-amen! Instorten is geen probleem namelijk, instorten is een signaal dat er wat veranderen moet. Ik had de schijven uit mijn knieën gebeden voor de problemen met mijn vader die gokverslaafd was en Parkinson bleek te hebben. En ook voor mijn ouders wier huwelijk in een scheiding eindigde. Ik bad de blaren op mijn tong voor mijn kinderen en mijn man. Voor het leed in Nederland en in de wereld, ik nam het allemaal op mijn schouders en bad me werkelijk suf. Ik duidde dit als het leed dat God niet bedoeld had en dat dus verbannen moest worden door mij. Dit leed lag op mijn schouders, ik zag dit als het verstaan van Gods stem, als mijn taak, mijn bestemming. In precies die veronderstelling liep ik vast.

Er moest wat gebeuren want ik was mezelf volkomen kwijtgeraakt. Het roer ging om en ik ging een opleiding volgen om counsellor te worden. Een studie psychologie had me altijd al getrokken. Ik leerde mensen kennen die anders dachten dan ik en dat benauwde me eerst nogal. De ontdekking dat ik onbewust een oordeel over niet-christenen had was confronterend. En dat terwijl ik dacht ruimdenkend te zijn. Ik kwam mezelf gigantisch tegen.

Tegelijk het was ook fijn om daadwerkelijk ruimdenkender te worden. De start van deze opleiding was het begin van de ontwikkeling van een nieuwe, verfrissende kijk op de oude Bijbelse verhalen. Mijn nieuwsgierigheid was ongeremd en mijn honger niet te stillen toen ik met deze andere bril naar oude overtuigingen ging kijken. Jaren van inzichten, confrontaties en ontdekkingen volgden. Mijn godsbeeld veranderde met het klimmen van de jaren toen ik psychologische inzichten ging combineren met theologische kennis. Het naast elkaar leggen van beide kennisbronnen samen met mijn ervaringen als hulpverlener sinds 2006 hebben mij veel wijsheid en inzicht gegeven. Langzaam maar zeker kreeg ik meer ademruimte.

Volgroei

Mijn beeld van God en Jezus is gaandeweg wederom veranderd. En daarvoor moest ik door weer een fase van verwarring heen. Tegenwoordig ben ik vrijzinnig en lid van de Remonstranten. Het fijne van de Remonstranten is dat ze geen pasklare antwoorden hebben maar dat de vragen er mogen zijn en dat er ruimte is om de vragen te onderzoeken.

Zoals werkelijk niemand weet hoe het zit met God en de hemel, zo weet ik het ook niet. We dénken het te weten maar kunnen het niet weten want niemand heeft ooit God gezien (Johannes 1:18). De reden dat ik mezelf christen noem, is dat ik geïnspireerd raak door de opgetekende verhalen die het gedrag en de communicatie van Jezus beschrijven. Hij handelde niet vanuit regels of dogma's maar ging de relatie aan. Hij maakte écht contact vanuit het hart. In zijn omgang met mensen vind ik mijn inspiratie.

Er is mij vroeger in de pinkstergemeente eens door een oudste verweten dat ik te humanistisch geloof. Zonder dat ik begreep wat hij precies bedoelde werd het me duidelijk dat er voor 'humanistische denkers' geen plaats was. Bij het humanisme staat de waarde van mensen in het middelpunt. Dat houdt niet in dat deze houding egoïstisch is. Dit wordt wel eens met elkaar verward is me opgevallen. Humanisten hebben echter een groot vertrouwen in het vermogen van de menselijke geest om waar te nemen en het gezond verstand te gebruiken. Wanneer een christen gelooft dat we gemaakt zijn naar Gods beeld, lijkt het mij daarom dat het humanistisch

en het christelijke mensbeeld volledig samenvallen. Christelijke waarden die we ons als christenen hebben toegeëigend zijn in wezen menselijke waarden. In die zin bestaat christelijk coaching ook niet.

De existentiële vraag 'Wie ben ik?' is in mijn praktijk regelmatig onderwerp van gesprek. Gevolgd door 'Wat wil ik?'. Pas als men weet wie hij is, kan men antwoord vinden op de vraag wat men wil. Zolang de identiteitsvraag onbeantwoord blijft, doen we maar wat. Net als ik maar wat deed als worstelende dochter en ploeterende diaken.

Volgens mij ben ik volgroeid; ik spreek volwassen, voel op een volwassen wijze en ik geloof volwassen. En ik ontdek en leer nog bijna elke dag bij. Vanuit deze plek draag bij aan de identiteitsvorming van mensen door de diepte in te gaan, op zoek te gaan naar hun bron. In de loop van de jaren zijn Bijbelverhalen en psychologie voor mij steeds meer in elkaars verlengde komen te liggen. Dit gegeven prikkelt me dusdanig dat ik een boek over dit thema aan het schrijven ben!

Els van der Naalt
Februari 2023

